„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком** и **недељом** на целом табаку, **уторником** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се од сваке врсте 6 нов оваких ситних слова, а за жиг се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „**Приопштено**“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе„ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 54. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 9. АПРИЛА 1897. **ГОДИНА XXXII.**

РАТ ЈЕ БУКНУО.

У пркос целој Европи а против много моћнијег непријатеља свог, Грчка је ево изазвала рат. Турска је после силног нападања од стране Грчке објавила рат Грчкој, и сад су редовне војске њихове укрстиле бајонете.

О том нам је овај брзојав стигао:

Турска у недељу објавила рат Грчкој. Турци су покушали продрети кроз теснац крај Ларисе, али су их Грци одбили. Међу Грчком и Турском прекинут је сваки дипломатски одношај.)*

Као што је дакле у напред предсказивано, рат је оглашен и борба међу турском и грчком војском најозбиљније продужена.

Ситуација на Балкану постала је још озбиљнија. Обистине ли се пак вести о томе, да ће Грчкој поћи за руком, да дигне устанак у Мађедонији, рат турско-грчки неће се моћи локализовати, јер ће онда и друге балканске државе, на име: Србија, Црна Гора и Бугарска морати да загазе у борбу и да траже оно, што им по праву припада. С тога се у свима овим државама чине живо највеће и најбрже спреме, како би се у згодном часу могло да приступи успешном решавању данашњега источнога питања. Наступи ли пак ово, наступила је тим озбиљнија ситуација у читавој Јевропи, јер у том случају за цело неће скрштених руку седети ни велике силе, него ће свом снагом својом настојати, да се источно питање реши онако, како је по коју од њих понајбоље и понајкорисније, те ће тиме врло лако да се изазове и општи јевропски метеж.

Објава рата није изазвана од једанпут. До ње је дошло постепеним дипломатисањем. Није могуће, да је Турска објавила рат само својом вољом и по својој глави, јер њу многи чекају да учини рђав скок, те да је очепају и с њом се разрачунају. Није ни Грчка смела непрестано стварати такве неприлике, да за извесно изазове рат, да није добро израчунала на последак, а биће да и она о својој глави не би смела бацити угарак на силно нагомилано гориво не само на Балкану, него посредно и да крову великих сила попрети угарком.

На Грчкој лежи велика одговорност за све последице, које изазове рат. А те последице су недогледне.

Хоће ли велике силе дуго гледати, где се Грци и Турци кољу — то је питање, око којег се данас бави дипломација јевропска. Мали прст једне велике силе да се умеша у грчко-турски рат, изазвао би другу велику силу, и онда је неизбежан сукоб, у коме би се цела Јевропа поделила у два велика убојна табора.

Нема сумње, да се дим грчких и турских пушака, најјаче осећа у балканским државама, а поглавито у Србији, Црној Гори и Бугарској. Колико би Грчка хтела Крит да присвоји, и у колико је то била готово решена ствар, у толико наступа јачи заплет објавом овога рата, *јер тај рат није оглашен само због критског питања.* Жеља Грка за освајањем продире тако исто и преко северне границе турске царевине. *Мађедонија* — то је крајњи смер прве грчке пушке што је планула.

Ослобођење балканских народа испод турског јарма мора бити сваком од нас топла жеља. Али то ослобођење не би се смело извршити на штету једног или другог народа, који пишти под јармом турским. Падне ли угарак и у Мађедонију, и плане ли и она пламеном рата, балканске државе стаће на бојно поприште и огледаће своју снагу. Тада ће да се види, ко је момак, за кога је Мађедонија.

Турци су међутим одржали већ неке победе над Грцима, а Грци опет над Турцима. Ако се Турцима не промени ратна срећа, они рачунају, да ће за две недеље бити пред грчком престоницом Атином То би био потпун пораз Грчке, а то се не би смело догодити, ма колико кривили Грчку као изазивача.

Пушке су плануле. Крв се пуши на обе стране. Из те крви ваља да никне праведно ослобођење угњетених на Бачкану.

*) Нехатошњу и несавесношњу управе овомесне поштанско-телеграфске станице, ми смо тај телеграм добили место у понедељак у уторак у $^1/_2$8 сахата изјутра, те смо према томе сад тек у стању, да известимо своје читаоце о тако важном догађају. Пр. ур.

РАТ ИЗМЕЂУ ГРЧКЕ И ТУРСКЕ.

Разне вести стижу о рату. Турци из Цариграда јављају повољне вести о себи, а Грци из Атине не заостају за њима. Међутим, извесно је, да је ратно поприште заузело јаче размере и Грци су доста дубоко упали на турско земљиште. Није искључено, да су и Турци прешли на извесним местима грчку границу. Ко ће коме за леђа доспети, зависиће од вештине војсковођа. За први мах рат није толико локализован, да се може на пресек довршити и у опће нема још одређених граница, докле се раширио. Бију Турци, а бију и Грци. Рат је сад у првом озбиљном развоју свом. За кратко време показаће се на коју страну нагиње ратна срећа. У осталом, ево извештаја са бојног поља:

Цариград. Турска је објавила рат Грчкој у недељу 6. (18.) априла. Дипломатски кругови нису тиме изненађени, јер су знали, *да су неке силе наговориле на ово турску владу.* Нарочито Немачка је поновни упад грчки у Мађедонију квалификовала као casus belli, а тако исто је и *Енглеска* саветовала Турској, да огласи рат. Па и остале силе, после неуспешних својих договора о заједничкој акцији, мисле, да је овако сасвим добро, да се убрза решавање грчко-турског питања. И ако је Турска огласила рат, велике силе *сматрају за изазивача Грчку и ову чине одговорном за последице.*

Рат ће по свој прилици кратка века да буде, јер су обе ратне странке материјално са свим исцрпљене, а помоћи немају ни од куда.

Велике силе се саветују о томе, да се не само не блокирају грчка пристаништа, него да се напусти и *блокада Крита*, како би силе тиме показале што више своју неутралност.

Меродавни војнички кругови тврде, да ће Грчка на суву бити побеђена, али на мору ће она да буде победилац.

Цариград. У Јилдис-палати беше у прошлу суботу министарски савет, који је одлучио, да се Грчкој објави рат. О овој одлуци је одмах извештен грчки посланик *Маврокордато.*

Атина. Овдашњи турски посланик *Асим* беј је отпутовао одавде. Грчки пак посланик *Маврокордато* позват је натраг из Цариграда.

Атина. Турски посланик је јавио грчком министру спољашњих послова, да су *дипломатске везе* прекинуте. Турским поданицима у Грчкој *дато је 14 дана рока, да се могу иселити.* Из Цариграда јављају, да је са тамошњег грчког посланства *скинут грб грчки.*

Цариград. Турска влада је брзојавом известила своје иноземске заступнике о првим нападима грчким код Краније, као и о томе, да су при последњим нападима *учествовале редовне грчке чете.* Турска влада се нада, да ће велике силе признати, *да је Грчка крива рату и да је она одговорна за последице.* Турска и сад би још повукла своје чете, ако би Грчка повукла своје са тесалијске границе и са Крита. Грчки посланик отишао је одавде данас, у уторник.

Атина. У седници коморе, пуно је света на галеријама. Дељанис је објавио, да је турска нотификовала прекидање дипломатских одношаја под изговором, да је изазвана на то од Грчке. Министар говори о догађајима и вели, *да је Турска нападач.* Турци су више пута покушавали да пређу границу код Ларисе али су свагда одбијени били. *Дуж целе границе води се борба.*

Софија. На први глас, да је у Цариграду министарски савет под председништвом султановим одлучио, да објави рат Грчкој, бугарска влада држала је седницу под председништвом кнеза Фердинанда и донела одлуку, да се предузму све мере које би ишле на то, да изазову ма какву неприлику на граници бугарско турској. Бугарска влада дакле као и српска прожете су мирољубивим намерама према Турској у случају њеног ступања у акцију према Грцима. Да ли ће се на том путу истрајати до краја сасвим је питање друге врсте. Тек за сад је овако као што рекосмо.

Еласона. Турска војска је на граници код Дискате више пута одбијена. Размештена је пак овако: 10.000 момака код Солуна, 55.000 код Еласоне, 5000 код Дискате, 5000 код Гревене, 5000 код Мецовола, 10.000 код Јањине. Грчке слободне чете су већ поселе Гревену. Грчка војска је овако размештена: 8000 момака код Мезероса, 40.000 код Тирновоса, 35.000 код Каларита-Траманта. 10.000 нередовних грчких војника стоје код Сијатисте; 14.000 Турака марширa према овом месту. Код обе војске влада велика оскудица и безглавље.

Атина. У понедељак ујутру више пута су жестоко нападале турске чете Грке у хатару Ларисе али нису могле да продру кроз грчку убојну линију. Овде се мисли, да грчки војници више гину него што то влада признаје. Многобројне слободне чете боре се уз редовну војску. У

ПОДЛИСТАК

ПОСЛОВНО ПИСМО.

Хумористична прича Роберта Бара.

Није ми чудновато, да некада у шали избачена примедба необично потресе човека, кога се тиче, а међутим онај, који ју је изрекао, и не помишља, да јој даде какав озбиљнији значај.

Ето то се догодило и с мистером Денгам кад је неки његов пријатељ, у току разговора, мимогред опазио: „Ви сте богат човек, Денгаме, и на путу сте, да скоро постанете милијунарем.“ Тај што је то изрекао, и не мишљаше да тиме каже Денгаму нешто ново и ужасно, а међутим га је довео у неприлику. Ричард Денгам је био родом из породице пехиста, у којој се наслађивало сиромаштво од колена до колена. Сам се он целог живота борио с њим, живећи у вечитом страху, да не буде од њега побеђен, док га, најпосле, није надвладао. Он је неуморно радио, не дајући себи одмора, не допуштајући себи чак ни да испита резултат свога рада, и био је, најпосле, доведен у неприлику опаском туђег човека, која га је нагнала, да обрати пажњу на своје богатство. Уздану лакше, као коњаник на трци, кад први дође до мете, затим се задуби у тако дубоко размишљање, да чак није обратио пажњу ни на свог благајника, који промоли главу кроз врата и запита:

— Ја вам више нисам потребан мистер Денгам?

Денгам поскочи као човек, који није разумео смисао питања, ма да га је слушао из дана у дан, за толико година.

— Шта . . . шта ви хоћете да кажете тиме? — повика питајући.

Благајник без обзира на своје чуђење, беше и сувише добро образован, а да би то показао.

— Ја вам више нисам потребан мистер Денгам? — понови.

Ах, то! Не, Роџерсе, хвала вам, ви сте слободни.

— Лаку ноћ, мистер Денгам!

— Шта ви хоћ . . . Ах, да! Лаку ноћ, мили Роџерсе!

Када је мистер Денгам изашао на улицу, показа му се са свим друкчија него пре. Разгледао је прекрасне куће и мислио у себи, да је сад и сам кадар купити себи такову исту; гледао је на екипаже, што су пролазили поред њега и сети се, да би, као богат човек, могао и сам себи набавити таки исти екипаж, ако би му дошла фантазија. Али такова му фантазија није могла доћи у главу, јер он не би знао, шта да ради с лепом кућом и богатим екипажом. Нема кога да позове, да живи у њој, нема кога да се љуљушка на екипажу. Сад тек опази: како је он усамљен човек при свем свом богатству! Пре није имао кад да мисли о томе, а сад, кад је имао право, да ужива плодове свог многогодишњег рада, — он чак није имао с ким да подели то богатство Дакако он има пријатеља, с којима имаде пословне одношаје, али су сви они, већим делом, породични људи, и њему је некако незгодно рећи им: „Позовите ме у вашу кућу, ја сам тако усамљен — ја немам блиског човека, пријатеља!“

У осталом ако би га чак и позвали, он не би знао, шта да ради са собом. Само се у контори осећао у својој сфери, гостионица — то беше за њега непознати крај, и обичаји светског живота беху му туђи. У непрестаној борби, с невољом пропустио је време, да учини оно, што му сад изгледаше и сувише касно. Још јуче је чуо, како га је један од млађих контоариста, у разговору с другим, назвао „наш старац;“ дакле, да онај, што је говорно није знао, да је у близини био господар, и говорио је без затезања. Денгам је још осећао себе бодрим и свежим, с тога га је и збунио такав епитет и дуго му није ишлазио из главе.

Пролазећи сада по улицама и дишући пуним грудима, скиде капу и повуче руком по коси која је доста рано оседела.

Сети се прошлости, и пред њега ступи слика девојке, којом се хтео оженити, и вероватно би се оженио, да је имао смелости учинити јој предлог. Али се није могао на то одлучити, јер је рана женидба била узрок свих несрећа колена Денгамова, сметала им да се истргну из невоље, и чак их натерала да поумиру од невоље и сиротиње. Он је једини био срећан изузетак.

Та је девојка пошла за пекара. О, како је то већ давно било! Да, на жалост, контоарист је имао право, кад га је назвао старцем.

Од једном му у уму сину слика друге девојке, савремене, која ни најмање не беше налик на ону, што је постала пекарком. Беше то једина личност женскога пола, што га је служила у његовој контори при машини што пише.

Мис Гал је, дакако, била лепушкаста девојка. Зар нису све девојке при машини што пише обавезно лепе? У контори су знали, да је она из добре породице, и да су је тешке прилике принудиле да тражи посла. Осећај личног достојанства беше тако велик у њој, да је приморао сву конторску омладину, да се с уважењем понашају према њој.

Размисливши, да је много лакше и пробитачније писати машином, него ли јурити по лекцијама из музике, не мислећи друго, ступила је у службу у контору мистера Ричарда Денгама, чиме је доказала, да је она девојка од разлога.

Ричард Денгам је сео на клупу и неколико пута замишљено превукао руком преко чела.

„Зашто баш не би покушао?“ — запита сам себе. — Шта ме може смести? Али, да ли ћу имати смелости, да јој учиним предлог?

Не гледећи на сумњу, ипак се тврдо решио, да то учини.

Идући дан је прошао у обичном поретку. Долазила су писма, читали их, на њих одговарали. У обични час уђе у кабинет мистера Денгама мис Гас и запита, није ли потребно, да још штогод напише. Мистер Денгам је оклевао, налазећи да пословни кабинет није место

понедељак ујутру су Грци на бајонет отели три спољашне стражаре код Менексе. Четврту, која је још у турским рукама, бију жестоке две батерије. Бој бива све жешћи, јер обе стране доводе све нове и нове чете. У понедељак је отишао принц Никола са својом женом на бојно поље.

Берлин. Велике силе неће признати, да је Турска крива рату. Меродавни мисле, да би у интересу европског мира добро било, да Грчка буде побеђена. У том случају би велике силе умешале се и брзо створиле мир. Али ако Грчка победи, онда овде неће веровати више у мирољубиве изјаве Србије и Бугарске.

Цариград. У уторак је одржана седница посланика. Пронела се вест да су Турци опселе Грчку варош Тирнавос и да даље напредују. Порта је наредила „Црвеном полумесецу“ (санитету) да почне акцију. Аустроугарски војни аташе Гисл отишао је на бојно поље.

Цариград. По једном званичном извештају свршио се јучерашњи бој лоше по Грке, јер су им све позиције разбијене а тако и куће у *Мелуни* све до *Тирнавоса*. Грчки губитци су велики. Пало је неколико грчки официра. Едем паша је концентрисао трупе. Држи се да је у понедељак, али јуче зацело Едем-паша отишао са 60.000 момака према Тирнавосу и Лариси.

Цариград. По једној вести из Еласоне листу „Икдаму“, грчко утврђење, Иламлитепе заузеле су турске чете. Грчке трупе се даде у бегство.

Атина. Бомбардовање *Превеса* поново је отпочело у понедељак у јутру око пола шест сахата. У овоме суделује и грчка оклопњача „Специја“.

Из *Сирака* иде 700 добровољаца, према *Филипијаду*.

Атина. Наследник престола оставио је у понедељак Ларису и отишао према Тирнавосу. Турски нападај на Ревену осујећен је потпуно. У понедељак у јутру поново су Турци жестоко напали на *Ревену*, али су одбијени.

Цариград. Дивизијони ђенерал *Абдулах* именован је шефом ђенералног штаба у војсци која се бије. Вест да је грчка флота започела акцију против Солуна и Дедеагача није основана. Саобраћај између Цариграда и Солуна није поремећен.

Цариград. Командант друге бригаде у другој дивизији *Абдул Езел паша пао је* у жестоком бој у који је био у понедељак код Тирнавоса. По извештајима из Јилдиз Кјоска налазе се три турска батаљона на грчком земљишту.

Солун. Једна турска торпедна лађа уништила је у солунском заливу грчку парњачу „Атину.“

Атина. Два последња резервна позива позвана су. Званичне вести јављају из Ларисе, да су грчке трупе поселе, турске позиције од *Незера* до *Кушре*. Поновни Турски јуриш на брду *Аналипсису* одбијен је.

Атина. У понедељак су грчке чете заузеле три важне тачке код Менексе. Менекса је важна због Мелунског кланца на путу у Еласону. Изгубљену позицију код Мелуне нису Грци још повратили.

Нови Сад, 8. априла.

Сионова политика. У више последњих бројева „Српскога Сиона“ разлаже се становиште реакције, из кога разлагања види се, да се он упрегао у таљиге старог „јединственог статута“, а у више случајева уме он и да надмаши „јединствени статут“ својим назадним реакционарством. Не би се ми с њиме разговарали, јер ми најмање имамо воље да се разговарамо с каквим уображеним величинама, као што је „Српски Сион“, али кад он пише под „интенцијама меродавних кругова“, те кад његове речи потписују не само они што у Карловци ведре и облаче, него и читава реакциона странка, која је на последњем народно-црквеном сабору заступала „јединствени статут“, онда нека опросте господа сионска, ми с њима посла имамо. „С. Сион“ би да искочи жив из коже, што се сад већ ударило против „јединственог статута“ и врло би нас радо потиснуо у „обранбени“ положај према угарској влади, само да њихова, реакциона леђа остану на миру. А гдегод је реч о угарској влади и претњи Банфијевој, он вешто скаче као петао преко жеравице, по оној: Како да каже, а да је не увреди. Он је, разуме се, одлучно за стварање „јединственог статута“ и хтео би да заузме засебно мишљење од угарске владе, али не уме увек вешто да се прикрије, те кад и кад провири мало — копито. А најневештији је у овом одељку: „Али, шта ћемо радити, ако нам државна власт кроз сабором донесени штатут буде октроисала своје претензије, које би дошле у сукоб са постојећим уредбама и са законима државним „зајемченим нам, автономним нам правима“? То је питање, које иде на други лист. У то питање је за сада рано улазити.“ — Ту не може на светлост. Нашао је за потребно да мало затрпа. Али за то невештина његова ипак избија. Лепо би то било, да „реакциони“ сабор, какав он мисли да ће бити, донесе „јединствени статут“, па макар га влада и октроисала. Јер лако се с њоме погодити. У чему не узможе сабор пред лицем народа продрети, то ће допунити угарска влада октројком, и тако би остала и коза жива и купус цео. Ако влада употреби октројку, „то је питање које иде на други лист, то је питање прерано.“ О, мудрости „Сионове“! Зар да вас не упознамо? Играње оваке политике све вас боље износи на светлост. Ви би „уступке јерархијском принципу“, а то је оно баш, о чему је реч. И те би уступке ви на рачун стечених народних права и слобоштина, макар путем владине октројке! Зар није то конзеквенција ваших речи. И ви би још, да се народ с вама и вашом јерархијом стави у споразум, у погодбу? Хвала ти, „Сионе“, на тој исповести!

ОТВОРИТЕ ДОБРО ОЧИ.

Један београдски лист доноси следећи чланак:

Турска је Грчкој објавила рат. Овако се јуче по целом Београду говорило, а извесно и по осталом свету. До јутрос, кад ове редове пишемо, ова вест ни с које стране није опровргнута и према томе имамо да је сматрамо као истиниту.

У место да Грци објаве рат Турској, они су узели на се згоднију улогу изазивача, па ако Турска њој објави рат, онда да каже, ја томе нисам крива. Беспримерна трзавица, коју су Грци својом лармом произвели у Европи, улази у нову фазу. Сав је свет држао, да Грцима није до рата, јер су и голи и боси и без новаца, али ето, та гола држава улази у озбиљан рат. Али и ако је Турска Грчкој објавила рат, који су наравно Грци изазвали, ми и сад тврдимо, да Грцима није до рата, и да ће их Турска за неколико дана прегазити, само ако у ову прљаву заверу против Славенства и Русије није умешана и Турска, јер ми ни Турској не верујемо.

Критско питање било се већ завукло целом свету у нос, и право је сад да чујемо мало и топове, јер од нота никакве вајде. Сад ће се најзад видети, ко Грчкој стоји иза леђа и да ли је и Турска у договору са Енглезима, да се Русији подвали, или је она збиљски објавила рат на живот и смрт.

Русију ваља омести у њезином спремању, то је данас девиза тројног савеза, а Енглеска игра улогу чаркаша, који заподева кавгу, а Грчка јој опет служи као машице, да сами Енглези не би опекли прсте.

Грчка је натуткана да изазове заплет. Она га је и изазвала.

Ово је данас најглавније и сад долазе дела на среду. Колико се ми разумемо у политици, пратећи сваки покрет у европској штампи и интересе појединих држава, нама се чини, да овде није у питању Грчка ствар Крита, нити је енглеској стало до грчке слободе, већ Енглеска и Аустрија иду на то, да се у овај заплет умешају и Србија, Црна Гора и Бугарска, а после ће да ступи у акцију Аустро-Угарска да васпоставља ред. Ваља заплести и ове три славенске државе, да се ми с Турском ухватимо у коштац, да будемо тако везани и да на тај начин Аустрији оставимо одрешене руке, кад она буде продирала ка Солуну. Њој је потребан Солун и са трговачког и са војеног гледишта. Са трговачког, да нас економски још више потчини, а са војеног да нас сасвим притисне те да јој у каквом општем заплету не побркамо њене рачуне.

Аустрија се нас боји, не зато, што смо ми суђише јаки, него што је она слаба и ровита и што једна варница међу њеним Славенима може целу државу да запали. А ако би Русија покушала, да Аустрија не да даље у Стару Србију и Македонију, онда би цео тројни савез са Енглеском стао на страну свога савезника — Аустрије — и тако би букнуо општи епропски рат, који тако много иде у рачун Еглезима и који Енглеска тако брижљиво спрема држећи тројни савез против Русије.

Према тако замршеном стању ствари, шта треба ми да радимо? Да ли и ми да улазимо одмах у рат и Турску запалимо или да седимо скрштених руку?

Ни једно, ни друго!

Ми смо неколико пута понављали, да треба бити на опрезу и сваки корак наших непријатеља мотрити. У рат не треба одмах да улећемо, јер је он једна уједурма славенских непријатеља, па се Турска може часом са Грчком споразумети, што би било врло вероватно, и *онда се свом својом силом бацити на нас*, а и Аустрија не би седела мирно, него би нам радила о глави и тако би могли грдно да наседнемо. Треба бити на опрезу, управо на ратној нози и добро пазити, шта раде наши пријатељи Русија и Француска и према томе удешавати наше понашање.

Треба нам даље добро пазити, шта ради Аустро-Угарска и сваки њен корак пратити. Она је зинула на Стару Србију и Македонију и ако тамо пође, онда ће нам бити дужност, да јој те крваве српске земље не дамо. Аустрију не треба пуштати из вида, јер она може само да нас упропасти. Не треба допустити да нас још једном наведе на танак лед, па да нас после ђоја спасава, јер су њој Србија и Црна Гора кост у грлу.

Отворите добро очи, српски државници, јер су прилике врло озбиљне, оне су судбоносне! Чувајте се само савета из Беча и онда зацело нећете пасти ни у какву погрешку. Само се за Бечом не поводите, и онда се не треба бојати никаквих уједурама. Пушка треба да је запета, али се треба по сто пута обазрети, док се опали. Ваља бити на опрезу, јер је ово канда *почетак свршетка*, и канда се цела ова ратна комедија понајвише тиче српске коже. Грчкој не треба веровати, Турској не треба веровати, али најмање треба веровати Аустрији. Време је и сувише озбиљно, зато *отворите добро очи*, српски државници!!

Политичке новости.

Србија. Кнез Фердинанд са кнегињом приспео је синоћ у 9 час. и 45 минута на београдску станицу. Српски краљ изишао му је колима на сусрет до Топчидера, одакле су заједно дошли возом у Београд На станици је био бугарски посланик Георгијев са својим персоналом, управник српских железница, управник града и остала краљева свита. После подужег бављења бугарски кнез најсрдачније се опростио и двапут пољубио са српским краљем и продужио пут за Шверин на погреб великог војводе.

Књижевност и уметност.

— О Ускрсу ће изаћи из штампе у Београду књига: **„Хаџи Лојина буна у Босни“**, мемоари Алексе Ј. Поповића Сарајлије. Прештампано из београдског листа „Народа“. Изнеће 7 до 8 табака на осмини, цена јој је 50 нов. Књижари добијају 25% рабата уз готов новац. Поруџбине треба упутити на писца А. Ј. Поповића, чиновника у министарству иностр. дела у Београду.

за објашњење љубави, али је осећао, да би ван тога кабинета био још неодлучнији. Осим тога он није знао, под каквим би јој изговором учинио посету у стану. дакле није му остајао други избор, него сад овде, или — никад.

— Седите за часак, мис Гал, — рече — хтео бих, да се посаветујем с вама, т ј. хтео бих, да сазнам ваше мишљење у једној ствари.

Мис Гал, с оловком у руци, седе, метне књигу на колена и питајући погледа на господара.

Денгам, који од забуне не могаше да седи на месту, скочи и превуче руком по својој коси.

— Смислио сам, да ступим у компанију с једном личношћу, — поче после подуже паузе. — Посао нам иде изврсно, да се боље неда ни желети.

— Да? — питајући рече мис Гал

— Да. Ја налазим, да је то неопходно, али сам хтео, да се прво с вама разговорим.

— Није ли боље, да се о томе разговарате с мистером Роџерсом? Он познаје ствар боље од мене; али, можда, ви желите баш њега самог у компанију?

— Не, не, не њега. Роџерс је диван касир, али. . . Не, не, о њему не може бити ни речи.

— У таком случају је, по моме мишљењу, најбоље, да се посаветујете с Роџерсом или у опће с човеком, који добро разуме ствар.

— Мени, у истини, није баш потребан ничији савет, јер сам ја тврдо одлучио, да ступим у компанију с том личношћу, т. ј. —, дакако, ако само она пристане.

Денгама поче обузимати врућина. Ствар је изгледала много теже, него што је он мислио.

— Дакле се читаво питање састоји у цифри капитала, који мора унети онај, који ступа у компанију? — запита мис Гал, старајући се. да му прискочи у помоћ.

— Не, не! Капитал се овде ни најмање не узима у обзир! У мене самог је довољно, а ствар даје толики приход, који надмашује сва очекивања!

Девојка погледа на њега сумњом.

— Нећете ли ви да делите ваше приходе с компањоном, који не уноси капитал? — запита она.

— Управо ! То ја и желим, јер сам већ говорио, да је мени доста и мога капитала.

— О, ако ви имате намеру, да поступате на тај начин, онда се боље посаветујете с мистером Роџерсом, пре него што одлучите, да склопите погодбу!

— Роџерс неће то разумети!

— Но . . . бојим се. е ја почињем да вас схватам! Не разумем, како се може одлучити . . . ахо хоћете да знате моје отворено мишљење, то . . . признајем, ваша је жеља више него . . . наивна!

— Да, будите отворени! Ја вас молим! Моја жеља није баш тако наивна, као што ви мислите. Већ сам се одавно требао на то одлучити. и сад сам се тврдо решио и нисам намеран, да више отежем ствар у недоглед.

— Управо, не знам, чему питати мене, кад сте се тако чврсто решили!

— Не, ипак ја без вас нећу — — —! Бојим се, да мој предлог не буде одбачен.

Ако се само то лице, коме ви хоћете да предложите, налази при чистој свести, онда се не да ни замислити, да ће одбити. Не догађа се сваки дан таково што! Можете бити потпуно уверени, да би сваки с радошћу пристао!

— О! тако ви мислите, мис Гал? Веома ми је мило. што то чујем од вас. То, о чему сам хтео говорити с вама, тиче се наиме облика излагања мога предмета. Ја би хтео да то учиним, — како бих вам рекао, — што је могуће деликатније, да не бих увредио њиме . . . и да не би добио отказ.

— Дакле ви желите, да напишем писмо?

— То баш! — кликну Денгам, обрадовавши се.

Ма да није ни мислио да пошље писмо, али сад му се то указало као најбољи излаз из критичког положаја.

— Ви сте већ говорили с будућим компањоном о тој ствари?

— С компањоном? О чему?

— Та о вашој намери, да ступите с њим у компанију!

— Не . . . о, не. . . Ја, — ја, осим вас још никоме нисам поверио жељу!

— И ви најозбиљније не желите, да се посаветујете с мистером Роџерсом пре него што напишете писмо?

— Не, Роџерса се то апсолутно ништа не тиче!

— Но, у такоме случају се ја лакам писања, — закључи мис Гал, лативши се свеске.

По њеном се тону лако могло досетити, да је њено уважење према уму мистера Денгама јако посрнуло. Одједном она подиже главу.

— Каквом цифром да одредим годишњи доход од ваше ствари? Или, можда. ви не мислите, да се изјасните о томе?

— Но, о томе не треба спомињати. Стога, што, видите, мис Гал, ја никако не желим да оснујем наш савез на пословном одношају.

— У томе случају, на коме основу желите, да га закључите?

— Да, то баш не могу да израдим! Но, на основу личног расположења. Ја бих хтео, да се ми сјединимо на основу симпатије с обе стране.

— Дакле, ако сам вас добро разумела, ви желите, да га заснујете на пријатељским одношајима?

— Да, да! На пријатељским, управо на пријатељским одношајима! чак више него на пријатељским, ви сте ме дивота разумели!

Мис Гал расејано погледа око себе.

— Зашто не би боље написали ви њему неколико редака и позвали га ради личног објашњења? Све би било много простије!

Денгам се уплаши.

— Ах не! — рече он, — и сам сам испочетка тако мислио, али се то не може, не, никако — то је немогуће! Не боље је све изложити написмено.

— Мени се чини, да овај пут не умем, да вам угодим . . . т. ј. не ћу моћи тако на-

Вести из места и са стране.

Срби у Сан-Франциску. Међу Србима у Сан-Франциску на Тихом Окејану живо је отпочео покрет, да се скупи чета одушевљених бораца који би дошли браћи у помоћ, ако Србија и Црна Гора заједнички зарате.

Др. Сава Путник, отворио је адвокатску канцеларију у Вел. Кикинди. Нека је сретно!

Српска православна црквена општина у Панчеву, издала је извештај о своме раду и стању у години 1896. По томе извештају било је крајем 1896. стање благајнице и заклада: у реалитетима 6[illegible].536 фор 65 нов.; у обвезницама државним 40.115 фор. 12 нов., приватним 101 998 ф. 53 нов.; у активним дуговима 110.457 ф. 93 н.; у готовини 23.902 ф. 06½ нов., свега: 337.010 фор. 29½ нов. Укупно стање увећало се од године 1895. са 16.359 фор. 13 нов.

Читуља. Никола Сп. Савић, власник и уредник „Цариградског Гласника“ у Цариграду, умро је 6. априла о. г. у 32 год. Нека је лака земља и вечан спомен покојнику!

Прилог за зидање новосадске гимназије. Јављају нам из Врањева, да је тамошња српска црквено-школска општина у седници од 6. (18.) априла једногласно закључила да приложи 100 фор. на зидање зграде српске новосадске вел. гимназије. Тако треба!

Грци у Америци. Грци који живе у Сан-Фрациску у Америци спремају се да иду у своју отаџбину својој браћи у помоћ. Њих 250 полази на бојно поље.

Православље у источној Азији. Руска мирна освајачка политика на азијском Истоку слави успехе и на религиозном пољу. Недавно је руски император Никола II. примио у аудијенцију д-ра Бадмајева, рођеног Бурјата, који живи у Чити и ужива велико поштовање међу Манџурцима и Монголима. Бадмајев саопштио је цару како су бурјетски кнезови закључили да приме св. православље, те да су њега послали да им од цара исходи дозволу, да могу прећи у његово крило. Успех за успехом!

Избор васеленског патријарха у Цариграду. При гласању истакнути су ови митрополити: Ефески Константин, Халкидонски Јоаким, Никомидиски Филотеј, Амасиски Антим, Јоаким III. и Бруски Натанаил. Одмах по првом гласању, Ефески и Никомидијски добили су апсолутну већину, први 47 а други 44 гласа; за трећег пак кандидата, два пута је гласано и показао се са 42 гласа Јоаким III. а Амасиски је добио 38. Изабран је *Константин*, који је до сад управљао патријаршијом.

Призренски митрополит Дионисије, примио је 2. априла преко царског Ферика Сулејман паше, на најсвечанији начин велики царски орден *Османије*.

Велосипедски лист. То је орган I. српског велосипедског друштва и његових подружина. Уредник му је Мрлорад М. Терзибашић. Излази месечно једанпут. Стаје на годину 3 фор. Велосипедски спорт узима у Србији све већа маха. А I. српско велосипедско друштво у Београду непрестано придобија чланова.

Пожар на Реци. Неки дан је у елеватору речко угарске ескомптне банке и мењачнице букнула у 7 сати у вече ватра у четвртом кату. Ватрогасци су изишли и ватру ограничили. Пред елеватором стоје пароброди „Стефанија“, „Адрија“ и „Урса“ пуни натоварени са пиринцом за краљев млин у Будимпешти.

Примас англиканске цркве у Петрограду. 2. априла био је у *Петрограду* примас англиканске цркве *Вилијам* архиепископ *Јорски*. Посетио је петроградску духовну академију праћен англиканским богословом и познаваоцем руске цркве *Бирбеком*. Расмотрио је студентске одаје и црквено-археолошки музеј, где је био поздрављен од једног студента кратким говором на енглеском језику. Пробавио је ту два часа.

Китајски поморски официри. Очекује се долазак једног одељења китајских поморских официра из Пекинга, који долазе ради изучавања судства и уређења морске артиљерије Тако ће друга оделења опет ићи у друге европске државе.

Кратке вести. Чувени поп *Кнаји* био је тешко оболео али јављају да се предигао. — Италија има да плати Менелику ратне отштете девет милијуна франака. — Професор *Кох* стигао је у Бомбај. Немачка влада доделила га је као члана комисији, коју је послала тамо да испитује кугу. — У једном сеоцету у мармарошкој жупанији умрла је нека старица од 118 година. — Један сељак у Јагодини у Србији попио је три литре ракије, те је од тога умро. — Омер бег Сулејман Пашић мухамедовац из Босне написао је песму „Српству“ коју је Гвидо Хавлас ставио у ноте. Ово је прва у ноте стављена песма Србина мухамедовца. — Око половине априла одлази у Петроград знаменити француски писац романа *Пол Бурже*, где ће приредити неколико предавања о савременом француском роману. — По повратку из *Петрограда* наш ће краљ дуже времена боравити са краљицом у *Линцу*, где се већ велике припреме за становање чине. — У *Сарајеву* чине се припреме ради спровађања канализације. Трошак ће изнети на 900,000 форината, а биће готова 1903. — Међу војницима *осечке* посаде појавила се трахома у највећем степену. — *Емир Бухарски* хоће да походи овога лета Петроград и Париз. — 6. о. м. поробљена је пошта између *Омђана* и *Лошонца*. Кочијаш је избијен, а свежњи поразбацани. — Због многе кише у последње време многи су крајеви у Румунији поплављени водом. У *Букурешту* је предграђе *Грозавеш* са свим потопљено. — У *Берекуцу* и *Денши* пронашла је жандармерија дружину, која је новце правила. Шеф те дружине је неки *Тодор Жебељан* који је бивао кнез у општини. — Последњих дана ухватили су у *Пољској* 58 људи, који су са девојкама трговали. Дружина је продавала девојке у *Бразилију* и *Аргентинију*. Полиција им је узаптила и многа писма — Сабор државе *Њу Јорк*, хоће да установи једну сеоску колонију, где би пијанце и друге непристојне грађане шиљали, да се поправе и пристојности науче — У Сан-Франциску у Америци уапшено је 60 кинеских девојака и жена, које су водиле неморалну трговину.

Трговина

Нови Сад, 8. априла. Пшеница прве каквоће 7 ф. ——— н. Пшеница средња 6 фр. 60 до 80 нов. Пшеница лакша роба 6 ф. 30—50 н. — Наполица 5 ф. 50 н. до 6 ф. Јечам 3 ф. 60—80 до — ф. — н. Зоб 5 ф. 10 до 30 н. Кукуруз у зрну 3 ф. 10 н. до — ф. Маст 60 ф. Сланина сува 60 ф., дебела паљена 60 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 48—49 н.
„ средњи . . . 46—47 н.
„ лаки . . . . 44 —— н.
Све од 1 килограма.

Теоци . 22—26 н. по клгр.
Јагњци 5—10 ф. по пару.
Овци . . —— ф. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

7. априла било је . . . . 3 97 мет.
8. априла било је . . . . 3.88 мет.

*

БУДИМПЕШТА 17. априла. (Комисионска радња за жито и производе Давида М. Амара).

Време је било више кишовито. За усеве се за сад ништа хрђаво не чује.

Из иноземства јављају чврстији расположај за жито, разуме се да и код нас нешто више воље за куповање има. Шеница беша у почетку недеље јефтинија, али најпосле ипак закључујемо без промене од прошле недеље.

Промет 110.000 м. ц. Довоз 142.000 мет. ц. Извоз 10.300 м. центи.

Раж слабија 5 ф. 85 н. до 6 ф.
Јечам 4 ф. 10—35 н.
Зоб 5 ф. 50 н. до 6 ф.
Кукуруз 3 ф. 30—40 н.

У *терминима* имали смо многе промене и бележимо: Шеница за пролеће 7 фор. 60 н., за мај 7 ф. 37 н. Шеница за јесен 6 ф. 96 н. Кукуруз 3 ф. 42 н. Зоб за пролеће 5 ф. 55 н. Раж за пролеће 6 ф. 08 н. Колрепица а/с 10 ф. 65 н. Нове шљиве без обрта 6 ф 75 н. до 7 ф

Најновије вести.

Рат на истоку. Бој се бије по целој околини Еласоне. *Грци нападају са свију страна.* Турска влада уверава, да се многи Енглези и Талијани нуде Турцима као добровољци, али их је она одбила са захвалношћу, јер из начела не прима добровољце.

*

Грчка влада енергичном нотом уверава велике силе, да је лажна тврдња Турске, као да је Грчка почела непријатељства.

*

„Стандарду“ јављају из *Цариграда:* Ђенерал Грумбков паша, кога је цар *Вилем* послао да инспицира границу, вратио се из *Еласоне.* У свом извештају, кога је поднео султану вели, да је све прилично, изузевши транспортна средства. Турску војску цени на 140.000, а грчку на 80.000 момака. Лепше се изражава за Турке него за Грке. *Грци неће моћи да издрже напоре и лошије су наоружани, него Турци. Саветује Турцима, да према Грчкој поступе офанзивно, а према Србији, Бугарској и Црној Гори дефанзивно.* Ђенерал је иradом опуномоћен, да и даље инспицира.

*

Грци су заузели варош Домаш. Хиљаду Турака побегло је одатле које у брда, које у *Еласону*.

„Н. Сл. Преса“ доноси чланак у коме вели: Кад је турски министарски савет одлучио се за рат, требао је знати, *да је реч о рашу на живот и смрт Турске.* Јер ако сад буде побеђена, нема те човечанске силе, која ће је спасти. Али ако јој пође за руком да победи Грчку, тиме ће јако утецати и на друге, који мисле на расparчавање Турске. Победа Турске значи општи мир, победа Грчке, значи општи метеж.

*

Из Трнаве јављају, да су Грци заузели две турске штације, које су после опет изгубили. Грчка батерија са турског земљишта бомбардује *Виднију*. Турци ватром одговарају и у супрот великим губитцима задржали су своје позиције. Грци су добили помоћ, та ће *Виднију* зацело освојити. Губитци су им незнатни. Жестока борба води се око *Превене*. Турци су навалили да продру у *Тесалију*, али су их Грци одбили.

*

Упорна борба непрестано траје. Турци су дошли скоро до границе. И ако се много пуцало, до сад је с обе стране пало тек сто педесет људи. Борба ће се посвој прилици обуставити, јер се војници 30 сата гладни и жедни боре непрестано.

*

У Бечу су мирно примили вест о објави рата, јер су на то били приправни. Уверава се, да ће рат остати само епизода. Србија, Бугарска и Црна Гора — по извештајима из Беча — уверавају велике силе да неће ништа чинити, и тако има изгледа да ће се рат локализовати. Дипломација тако исто мисли у случају да Турци победе. Али ако срећа послужи Грке онда се конфлаграција на Балкану држи за неизбежну, јер ће онда и Срби и Бугари тражити што и њима припада. Ратна срећа досад је на турској страни. Кланац *Мелуна*, који је после очајне борбе дошао у Турске руке, кључ је путу из *Еласоне* у *Ларису* тако, да сад пут у *Ларису* стоји отворен Турцима. У Цариграду се надају, да ће Турци бити за дан-два у *Ларису*, где мисле и да остану. Мисли се, да ће у случају ако Турци заузму Ларису умешати се велике силе и посредовати за мир, који ће тада моћи и краљ Ђорђе да прими.

*

На молбу грчког посланика у Цариграду опуномоћен је француски посланик да узме у заштиту грчке католике у отоманској царевини.

*

На заповест султанову речено је грчким поданицима да за две недеље дана оставе *Крит*.

писати, како би ви то желели. Избијају многе тешкоће! Тако је писмо збиља — ванредно!

— То је истина. Стога сам се баш и обратио на вас, мис Гал! Ви сте једини у стању помоћи ми. Ако ви будете задовољили мојим писмом, ја ћу још и више бити њим задовољан.

Мис Гал задрма главом набаца неколико реди и запита:

— Чујте, хоће ли добро бити овако: Многопоштовани сер!“

— Причекајте мало! — повика Денгам, — Не изгледа ли вам тако обраћање сувише формално? није ли боље написати: „пријатељу мој!“

— Како вам је по вољи! — одговори девојка, превлачећи написано, и настави:

„Пријатељу мој! Ја се већ давно борим с мишљу, да вам предложим, да ступите самном у компанију. Размислите и добро измерите пробитачност и непробитачност мога предлога и затим реците, — желите ли га примити. Мој посао већ неколико година иде прекрасно, и поште ја не тражим од вас капитал, то не сумњам, да ће те наћи, да је мој предлог пробитачан . . .

— Не, не би ли се могло како год друкчије? — прекиде Денгам. — Излази, да ја износим пред очи све користи за мога компањона, међу тим — хм! . . ви не разумете?

— Та у ствари оно и јесте тако! — одговори мис Гал.

— Не, боље напишите, како сте раније предлагали, мис Гал!

— Ја нисам ништа предлагала, мистер Денгам. Али, верујте, боље би било, кад би ми ви сами диктирали читаво писмо. Ја видим, да не умем да изразим оно, што ви хоћете да кажете!

— Не, то је сасвим бадава. Ја збиља стављам себе у положај свог будућег компањона! Ви сте прекрасно саставили писмо, само га завршите више пријатељски, топлије, искреније!

После неколико минута мис Гал прочита:

„. . . пробитачан, и да ћете га прихватити. Обраћам се нас вас, као на пријатеља, и надам се, е ћу у толико задобити ваше расположење, да не ћете одбити ступање са мном у свезу.“

— Не ћемо ли још штогод додати, мистер Денгам?

— Дивота, дивота! Додајте, молим вас, да ће ми отказ нанети велик јад и разочарање.

— Добро! — рече девојка, — а како да се потпише: одани вам или душевно одани, вам?

— Потпишите, молим вас: „ваш истинити пријатељ.“

Мис Гал уђе у суседну соби и после неколико минута чу се отуда цврктање машине што пише, за тим се мис Гал поврати с готовим писмом.

— Треба ли копирати ово писмо? — запита.

— Тако вам Бога, не! — одговори Денгам, бришући с чела капље од зноја.

„Сигурно хоће, да се сакрије од Роџерса, јер се свакако ствар ни најмање не слаже с трговачким правилима! — помисли она, и рече гласно:

— Имам ли још каква посла у вас, мистер Денгам?

— Не, мис Гал, ви сте слободни, врло сам вам захвалан на писму!

Другог јутра мис Гал, смешећи се, уђе у кабинет свога принципала.

— Ви сте јуче у вече сигурно, погрешили, мистер Денгам, — рече она, вадећи писмо из џепа.

— По чему ви то мислите? — запита он, планувши.

— Ви сте упутили ово писмо на мене. Ја сам га добила данас из јутра, и кад сам га отворила, мислећи, да ме сигурно за данас ослобађате од посла, одма сам опазила, да сте у други коверат метнули писмо. Можда вам нисам потребна данас?

Умало му се не откиде фраза с језика: „Ви сте ми потребни не само данас него увек, непрестано!“ — али он не рече ништа и само ћутећи пружи руку за писмом, као да се жели уверити о својој погрешци

Идућег дана се мис Гал појави касније него обично, и, с уплашеним изразом на свом лепушкастом лицу, метну исто писмо на сто пред мистер Денгама; она мишљаше, да је јадни господар најпосле сишао с ума, и изгледаше, да је њену претпоставку потврдио расејани изглед последњег, кад је она рекла:

— Ви сте ми по други пут послали ово писмо мистер Денгам!

Мистер Денгам изненада скочи и наоружавши се очајном одлучношћу, запита у неколико сурово:

— Зашто нисте одговорили на њега?

Она узмаче уплашена.

— Нисам одговорила? . . . — промрмља, неразумевајући.

— Но, да! Ако човек два пут добије једно и исто писмо, дужност му је, да на њега одговори.

— Шта ви хоћете тиме да кажете? — запита девојка и ухвати за кваку од врата.

— Баш то, што је написано у писму! Ја желим, да ви постанете мој компањон, боље рећи: да се удате за мене! Да! Нека ђаво носи сва пословна писма!

— О! — кликну девојка, дубоко уздахнув, и побеже: сакрила се у суседну собу, где је стајала машина што пише и закључа врата за собом

Ричард Денгам је дуго и немирно корачао по своме кабинету, затим је одлучно закуцао на врата, али не доби одговора. Узеде капу с чивилука и изађе на улицу. Кад се вратио, пролутавши без икакове сврхе неколико часова по улицама, дочека га касир речима:

— Мис Гал је отишла, мистер Денгам!

— Е тако!

— Да. Оставила вам писмо, а сама се неће вратити.

— Добро Роџерсе.

Уђе у свој кабинет и нађе на столу писмо с натписом на омоту: „Право у руке“. Брзо распечати и прочита све, јасно машином написане редове:

„Остављам своје место при писаћој машини, јер сам нашла боље. Предложено ми је да будем компањон у фирми Ричард Денгам, и ја сам се одлучила, да примим тај предлог, не због финансијске пробитачности, коју ми пружа, него ради пријатељског расположење и симпатије, коју осећам према вишеозначеном господину.

„Зашто сте ме мучили оним глупим писмом? Зар не би неколико од срца казаних речи привели и још бржем резултату? Изледа, да вам је одиста потребан компањон! — Моја је мати готова да вас прими у свако време, а наша вам је адреса позната. *Маргарета Гал.*

Превео: **Симурден.**

Огласи.

Објава.

Долеподписани као ликвидатори у разрачуну стојеће „Ковиљске задруге за међусобно помагање и штедњу“, с обзиром што је горња задруга по истечају 5-годишњег кола у смислу основних правила разрешена, то се на основу наређења 249. §. XXXVII. зак. чланка од год. 1875. сви повериоци позивају, да се ради својих потраживања и обвеза најдаље за 6 месеци — рачунајући од дана по трећи пут штампања ове објаве — код долеподписане управе пријаве и иста рекламују.

У Горњем Ковиљу 12. априла 1897.

УПРАВА
„Прве ковиљске штедионице деоничарског друштва.“

168 2—3

До повољног знања.

Долепотписани стављамо до повољног знања да смо са данашњим даном цене нашег целокупног горећег стоваришта са једном а и до два форинта по метерском фату спустили, али при свем том смо задржали наше опште припознато добро слагање дрва, те смо тако цене прошле године опет у промет увели.

Уједно стављамо учтиво до знања да имамо на стоваришту округли јелови и као и на 4 ћошка растови тестерени колаца за ложњаке у свима дужинама, и по врло јефтиној цени дајемо како овде, тако исто и са нашег стоваришта у Каменици.

Браћа Шварц
грађарска и дрварска радња
у Новом Саду.

159 3—3

Рихтеров Анкер-Паин-Експелер

Liniment. Capsici compos.

Овај чувени кућевни лек одржао је пробу и критику садашњег времена, јер се не мање већ од 27 година као поуздан лек употребљује, **и то ублажава болове од реуме, костобоље, разхлађења** и томе сличних патња и болести, да га и самы лекари врло често болесницима прописују. Овај прави Анкер-Паин-Експелер, није никакво тајно средство за употребљавање, но прави народни кућевни лек, који због тога не би требао ни из једне куће да фали. За цену од 50 нов., 70 нов. и 1 фор. може се у свима лекарницама добити. Главно стовариште код **Josef v. Török Apotheker in Budapest.**

Код куповања треба пазити, те да се од преваре и штете сачува, треба сваку флашицу која нема на себи ове ознаке (ленгера) и име **Рихтер** да ју врати натраг.

F. Ad. Richter & Cie k. u. k. Hoflieferant, Budapest.

597 41—56

ТРИ ПАРТИЈЕ

800 хектолитара изврстног

ДАЛМАТИНСКОГ ЦРНОГ ВИНА

загаситог шилера, фини на кусу, цене по каквоћи од 16.50 нов. 17.50 и 20 и ниже, за готов новац и на месту, издаје од 100 литара на више, пробе се на захтевање достављају. Писма под ознаком „**Jsola 1714**“ одправља **Рудолф Моссе Беч.**

158 3—3

БЛАТНО КУПАТИЛО РУСАНДА

у Меленци, торонтал. жупанији у Банату,

отвара се сваке године 1. (13.) маја а свршава се 3. (15.) септембра и лечи најпоспешније: скрофулозу у свима њеним многоврсним видовима, као: отечене жљезде, кожне болести, запаленье у костима, и т. д., даље реуму, костобољу, заостале отоке после запаленья у зглавковима и жилама, старе ране особито при запаленьу и трулежу у костима; хроничне кожне болести — суве сврабове; невралгије и у опште болове у живцима и још друге.

Купатило је ове године знатно проширено и по модерном укусу изидано и удешено. Има три хотела, од којих су два општинска са свим нова и елегантно намештена, велике дворане за ручавање и забаве; добра кујна и подрум. Купатила са кадама од цемента и порцелана, леп парк, чист ваздух и стална музика.

Цене су у сваком погледу врло умерене.

Меленце има железничку пругу која се спаја у В. Кикинди са државном угарском, а у В. Бечкереку са вршачком и панчевачком пругом. У Т. Бечеј, који је $1^1/_2$ сата удаљен, може се на Тиси лађом доћи.

На захтевање шаље бесплатно опис купатила и даје радо могућа извешћа

167 2—3 **Управа купатила.**

Ко жели да има добар, леп, јак, дуготрајан, фино позлаћен и елегантно гравиран сат, нека поручи из фабрике:

THE MORSE MANUFACTURING COMPANY,
7, Red Lion Court, London, E.C.

и нека пошаље:

у банкама (Српским или Аустријским) у препорученом писму. Ово је добра прилика за сваког да дође до врло јевтиног, доброг и елегантног сата који изгледа као даје од самог злата. Овоме сату нема у свету равна јер савршено добро ради које ми за три године гарантујемо и враћамо све новце, ако купац није задовољан. Овај сат неможе се нигде купити испод 5 дуката, међутим ми га продајемо за 30 динара или 15 форинта и плаћамо царину и поштарину на њега и шаљемо га свакоме безплатно. Овај сат фабрикујемо у 2 величине за мушке и женске а једна је цена. Ми фабрикујемо и друге врсте сатова, златне и сребрне и шаљемо на захтев свакоме наш илустрован ценовник.

122 3—25

По своме саставу у свету *најчувенији и јединствени* алкало-муријатички и *најјачи угљено-кисели*

ИЗВОР
МИНЕРАЛНЕ ЛОМНИЧКЕ ВОДЕ
У СРБИЈИ

Овај сам извор узео под закуп пре годину дана и уложио сам сву снагу да у потрошњи вода ове врсте заузме и у *Аустро-Угарској* прво место, које по својим особинама потпуно заслужује.

Било би излишно да сам хвалим *ломничку минералну воду*, јер њене изврсне особине врло добро знају гг. лекари и потрошачи, те се она сама собом најбоље и препоручује.

Ко жели имати ову воду, нека се изволи долепотписатом обратити Уједно јављам, да ћу радо дати и стоваришта за поједине вароши у Аустро Угарској.

Надам се да ће ова *јединствена вода* наћи многобројну потрошњу у свима круговима Аустро-Угарске, за то и очекујем многобројне наручбине.

У Крушевцу 1897. године.

С поштованьем
129 6—24 **Дим. Петровића син.**

Част ми је поштованој публици из места и са стране до знања ставити, да и ове године имам на стоваришту

беочинске каје

и продајем

100 кила I. портланд по — — 4 ф. 50 н
100 кила II. роман по — — — 2 ф. 50 н.

Ко узме преко 500 кила у једанпут, добија јефтиније.

Надаље имам **НАДГРОБНИХ КРСТОВА** од мермера и од белог камена, по најнижу цену

Велимир Радак
„код црвеног петла“ у Митровици
172 1—3 фрушкогорска улица бр. 47.

ВРДНИЧКИ УГЉЕНИ РУДНИК.

НА ЗНАЊЕ.

Стављамо нашим штованим муштеријама до повољног знања, да смо пренели Генерално заступство за растуривање нашег угља, за крајеве уз Дунав и Тису, осим штација на Тиси, Суботице и жељезничке линије од Суботице Тиси, са првим априлом на

Ј. Л. ХУБЕРТ И СИН
из Новог Врбаса

Уједно напомињемо, да у погледу угља све упите, наручбине и закључке на горе поменуте упутите.

Загреб, марта 1897.

137 3—3 **ДИРЕКЦИЈА**
Врдничког угљеног рудника Загреб.

Главни добитак евент. 500,000 марака	**Позив на добитак.**	За згодитке јемчи држава

Позив на суделовање код велике

новчане лутрије,

за коју јемчи држава **Хамбург**; у истој ће се лутрији зацело поделити на добитке

II милијуна и 349,325 марака.

Ова новчана лутрија по плану има само 118,000 срећака а добици су ови:

Највећи је добитак ев. **500,000** марака.

Премија	300,000 мар.	26 добитака á	10.000 м.
1 добитак á	200,000 мар.	56 добитака á	5000 м.
1 добитак á	100,000 мар.	106 добитака á	3000 м.
2 добитка á	75,000 мар.	206 добитака á	2000 м.
1 добитак á	70,000 мар.	812 добитака á	1000 м.
1 добитак á	65,000 мар.	1518 добитака á	400 м.
1 добитак á	60,000 мар.	40 добитака á	300 м.
1 добитак á	55,000 мар.	140 добитака á	200 м.
2 добитка á	50,000 мар.	36952 добитака á	155 м,
1 добитак á	40,000 мар.	9959 доб. á	134; 104; 100 м.
1 добитак á	30,000 мар.	9351 доб. á	73; 45; 21 м.
2 добитка á	20,000 мар.	у свему	59,180 добитака,

о којима ће се за кратко време **сигурно** решити 7 одељака.

Главни добитак у I. класи износи 50.000 мар.: те се пење у II. класи на 55,000 мар.; у III. класи на 60,000 мар.; у IV. класи на 65,000 мар.; у V. класи на 70,000 мар.; у VI. 75,000 мар.; у VII. класи на 200,000 мар.; са премијом од 300,000 мар.; евент. на 500.000 мар.

За **прву клас**, која је званично установљена, стаје

цео оригиналан лоз само	фор. 3.50	кр.
половина оригиналног лоза само	„ 1.75	„
четвртина оригиналног лоза само	„ —.90	„

Улози за следеће класе као и тачан списак добитака могу се видети у плану за извлачење, на којем је обележен државни грб; на захтевање разашиљем безплатно о моме трошку исти план.

Сваки суделач после извлачења и **без захтевања** добија од мене **одмах званичну** мапу о извлачењу.

Исплату и шиљање добитака вршим ја директно дотичним интересентима тачно и поуздано,

☞ Наруџбине молим да се обаве поштанском упутницом или поузећем.

☞ С тога сваки нека се наловима обрати одмах јер ће извлачење бити кроз кратко време, — али најдаље до 150 3—4

29. априла о. г. на
Joseph Heckscher,
Banquier und Wechsel-Comptoir in Hamburg.

Рестеурација постоји 200 година.

Важно за Србе путнике.

Умољавам п. т. господу путнике, да обрате пажњу на

ПРВУ СРПСКУ РЕСТЕУРАЦИЈУ

„код белог курјака“

У БЕЧУ

I. Bz. Wolfengasse Nr. 3.
vis-a-vis von Griechische Kirche.

ИСТА ЈЕ СКОПЧАНА И СА ХОТЕЛОМ.

Изврсна пића права српска јела, тачна и брза послуга, цене умерене.

С одличним поштованьем

Тома Даниловић

149 3 4 рестеурант.

Важно за Србе путнике.

Рестеурација постоји 200 година.

☞ НА ПРОДАЈУ ЈЕ: ☜

ПАРНА МАШИНА употребљена у са свим добром стању, одмах се може употребити за рад, јака је 12—16 коњских снага, а може се и на саоницама носити.

Уз то један **КОРНВАЛОВ-КАЗАН** са простором за ложење од 24 квадр. метра шупљине, врло добро очуван.

Један **КОРНВАЛОВ-КАЗАН** који је за сад у употреби али се може видети, 38 квадр. метара шупљине где се ложи, у најбољем стању, као нов.

Један **ЛАНСОВ ПАРНИ МОТОР** од две и по коњске снаге за покретање или полустабилан.

Једно **ЕГАЛИЗОВАНО ПОСТОЉЕ** за рад (Drehbank) три метра дужине и 230 цм. високо, све сређено са покривачима, а у најбољем стању. —

Све је ово јефтино на продају због распремања места за веће машине.

Ближа извешћа могу се добити код

Јосифа Били творница машина
161 2—3 у Новоме Саду.

ПАНТА ЈОВАНОВИЋ

У НОВОМ САДУ

КОД „ЦРВЕНЕ РУЖЕ“

у кући г. Љубе Стефановића

препоручује своје

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ

ПОМОДНИХ

ШТОФОВА

ЗА ХАЉИНЕ.

СВИЛЕ

ЗА ХАЉИНЕ и УКРАС.

КИШО- И СУНЦОБРАНА

ПЛАТНА И РУБЉА

за господу, госпође и децу.

Само добра роба

и

● ЈЕФТИНЕ ЦЕНЕ. ●

125 7—20

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић. Штампарија Ђорђа Ивковића.